

עליית נשמה בתפילת מוסף

הבעש"ט הק' זי"ע אמר לתלמידיו: בכל שבת ישיבת בתפלת מוסף בלחש, בהעלותי נשמותי ביחודים, מראים לי עולמות עליונים ונשמות קדושות בישיבה של מעלה, ועוסקים בפנימיות התורה סודות עליונים, ונותנים לי רשות לשמוע ללמוד וללמד בעוה"ז לבני גילי, וקצת שאני מגלה בסעודה שלישיית.

(עטרת יעקב וישראל - דף נג ע"א / התגלות הצדיקים - דף ד ע"א / גני נסתרות - עמוד לא אות טט)

בקדושת כתר עולין תפלות כל השבוע

בכל תפלה יש בירור ניצוצין חדשים, רק ביום השבת יערכנו (ויקרא כד, ח), ר"ל, התפלות של כל השבוע אינם עולים, רק ביום השבת יערכנו הכנה לפני ה', הכהן העובד עבודה במוסף יום שבת בקדושת כתר עולין כל התפלות, כמבואר בכתבים ושמעתי זה ממורי [הבעש"ט הק'], והבן.

(כתונת פסים - פרשת שלח ד"ה ח"ש לחמץ)

הנשמות עולות מעמקי הקליפות

ידוע שיש לכיין בקדושה של כתר, ככה כ"ה כ"ה כל ה' הכתרים, והוא סגולה נפלאה להעלות הנשמות מעמקי הקליפות. (כתם אופיר - מגילת אסתר ו י"א)

תוספת לנשמה יתירה למוכן למסירות נפש

בקדושת מוסף, באמירת 'שמע ישראל', יכוין למסור עצמו על קדושת ה', ובזה יזכה לקבל עוד תוספת נשמה יתירה חדשה יותר מהראשונה.

(כף החיים, פאלאגי - סימן כח אות סא)

להמשיך תוספות נשמה מיום השבת

בתיבת 'איה' יקבל וימשיך על עצמו תוספת נשמה מיום השבת, ב'שמע ישראל' יכוין הכוונה שצריך לכיין בקר"ש וביחוד קבלת מסירת נפש.

(נהורא השלם, בשם האריז"ל - בתפלת מוסף)

כשזכור משבת צריך להיות מלא עונג ושמחה

מענגיה לעולם כבוד ינחלו (מוסף לשבת). ויתכן לפרש 'לעולם' ממש, כי השבת צריך להיות נשאר באדם אפילו בימי המעשה, שהוא 'ברית עולם', וכשאדם נזכר מן השבת צריך להיות מלא עונג ושמחה, כמ"ש (תהלים קיט, קסב) שש אנכי על אמרתך, וכמו שהוא באות ברית קודש בגוף. כן באות השבת שיש לאדם לשמוח שהוא מיוחד להעיד על הקב"ה, ויש לו חלק בברית השבת, וזה 'מענגיה לעולם'.

(שפת אמת - פרשת ויחי שנת תרנ"א)

וכמה פעמים הזהרתי, שהנשים יצאו מביהכ"נ

כשאומרים שיר היחוד, ולא יהיו ממתנינים עד תשלום כל התפלה, שיצאו יחד האנשים ונשים. ודרך הלצה אמרתי, מ"ש בפ"ק דברכות (טז) הני נשי במאי זכיין, דמנטרו לבעליהם עד דאתי מבי כנישתא ומגדלים בניהם לתורה, עיי"ש. היינו הא דאמרו, שהולכים מקודם מביהכ"נ לביתם, והם ממתנינים ומנטרים בביתם על בעליהם, ובזה מצילין את האנשים מהרהור חטא.

(חות יאיר, נכד ר"א הקאליר - עמוד כג / עי' בארץ חמדה - הפטרת פרשת מטות)

מנהגי מורי (האריז"ל) כו', והיה דוחק עצמו לקרותה ביום ו' כו', זולת אם אירע לו שום אונס גדול מאוד, שאז היה קורא הפר' שמו"ת אחר סיום תפלת שחרית דיום שבת, קודם סעודת שחרית. כמו שצוה רבינו הקדוש לבנו, ולא כמו אותם הקורים אותה באמצע תפלת שחרית דשבת.

(שער הכוונות - דרושי סדר שבת דרוש א)

אין למחות ביד מקילין

הזוקקתי לכך [לכתוב לפנים בס"י: ומכל מקום אין למחות ביד מקילין וכו'], לפי שהמנהג פשוט לאכול מיני מתיקה ומרקחת קודם הסעודה, ולא מיחו בהם רבנן קשישאי, וטעמם ונימוקם עמם וכו'.

(שו"ע הרב - סי' רמט בקונטרס אחרון סק"ד)

טוב ללמוד קודם אכילה

כתב אדוני אבי זלה"ה בעמק הברכה דף עז, וזה לשונו: וטוב ללמוד תורה במקצת ביום השבת, קודם אכילה.

(הו"ד בא"ר סי' רמב סוף סק"א).

בסעודת שחרית מתברך חוץ לטבע

שמעתי בשם הרה"צ מליסקא זי"ע בעל אך פרי תבואה, שאמר שע"י סעודת ליל שבת מתברכים בברכות בדרך הטבע, וע"י סעודת שחרית אפשר להתברך בברכות שהם חוץ לטבע. וע"כ אוכלים השאלענט שמתבשל שלא בטבע.

(יצב אברהם - פרשת נשא ד"ה כה תברכו)

גודל מעלת המאכל של ביצים ובצלים

אילו ידעו ישראל מעלת מאכל ביצים ובצלים בשבת קודש, היו משלמים גאלדענע רענד"ל (מטבע זהב), עבור הביצה.

(לימוטי אמרי פנחס - שער השבת אות י"ד)

יתכן שכל ירידתי לעוה"ז לאכול מאכל זה

פעם אחת בסעודת שבת קודש, אחז הרה"ק רבי משה מקאברין זצ"ל המאכל של שבת שעושים מרגלי בהמה, 'פצעיי', ואמר: אף עשיר בעשרו, ואף מלך במלכותו, אין להם תענוג כזה, שיש לי ממאכל זה לכבוד שבת. אח"כ אמר עוד, יתכן שכל ירידתי לעוה"ז, היא כדי לאכול מאכל זה לכבוד שבת.

(תורת אבות - שבת אות צ"ט)

אכילת 'פצעיי' תיקון ליסוד

יהיה לאכול בסעודת היום, רגלים מבהמה או מעופות. והק' מעיר חדש, הנקרא דער גוטער איד זי"ע, אמר בשם הק' מראפשיץ, שאכילת רגלים בשבת הוא תיקון ליסוד, כי הוא רגלים לאותו דבר.

(אור הנר - עניני שבת אות י"ד)

המלך של מאכלי שבת

הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע אמר פעם: 'לאקשין קוגל איז דער מלך פון די מאכלי שבת'.

(טהורים יקדשוה - פ"ה הערה אות מ)

בין שלשת אלפים ההלכות שנשתכחו

אמר כ"ק אדמו"ר מפשעווארסק שליט"א, בשם הרה"ק ר"מ מנדבורנא זי"ע, שהמובא בחז"ל (תמורה טז), דשלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של מרע"ה, חד מנהון הוא, אכילת הקוגעל בשב"ק.

(אוצר הלכות - סי' רפט סקצ"ב)

אמר כ"ק מרן א"ש בשם דודו הרה"ק הרר"מ מפרעמישלאן שאמר בל"ק: לאקשן קוגעל איז מסיני. ואמר על זה אדמוה"ז מוהרא"ז זצלה"ה, והוא דאיתא בגמ' (פסחים קיח), קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, וע"י אכילת לאקשן קוגעל נעשה מזונותיו של אדם לא קשיא, [דהיינו שיהא לו פרנסה בניקל]. וסיים כ"ק מרן א"ש בל"ק: דאס איז אויך מסיני.

(ארבעה ארזים - סיפורי קודש עמוד צא אות יא) ושמעתי מאדוני אבי מורי הגה"צ זצ"ל, ששני מאכלים פערפעל ולאקשן קוגעל מקובלים הם מבעש"ט זי"ע. ונתן הבעש"ט רמז לזה כו' ולאקשן קוגעל, שאין להרהר ולהקשות על הקב"ה, והכל מה שעשה ופעל לנו, הוא בלי שום קושיא, וטוב הוא. וזה מרמז לנו ר"ת של 'לאקשן קוגעל, לא-קשיין. (חידושי מהריא"א - נדרים :)

פועל כמו בתקיעת שופר

הרה"ק הבעל התניא זיע"א אמר פעם, שמה שפועלים בראש השנה על ידי תקיעת שופר, פועלים בשבת ע"י אכילת קוגל, ושאל אחד מהשומעים, אם כן מדוע תוקעים בשופר בר"ה, בשעה שניתן לפעול אותם הפעולות ע"י אכילת קוגל. השיב לו הרה"ק: הלא כך נהוג שאם חל ר"ה להיות בשבת אוכלים קוגל ואין תוקעים בשופר.

(שמועות וסיפורים - ח"ב עמוד 156)

כדי שיוכלו להתענות ביום הכיפורים

הרה"ק ר' דוד'ל בידערמאן זצ"ל אמר בשם הרבי מלובלין זי"ע, שצריכים לאכול פשטידא (קוגעל) כשבת, כדי שיוכלו להתענות ביום הכיפורים.

(שיח זקנים - ח"ד עמוד צו)

הממונה על השופר ממונה על הטשאלנט

הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זיע"א, אמר בשם הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זיע"א, כי המלאך הממונה על מצות השופר, ממונה גם על מאכל הטשאלנט, ולכן בר"ה שחל בשבת, שאוכלים בו טשאלנט אין צריך לתקוע בו.

הסביר הרה"ק [רבי צבי הירש] מליסקא זצוק"ל, דברי הבעל המאור, שמדרך בני אדם לתלות הכל במעשיהם הטובים, שרק כחו ועוצם יד עושה לו הכל, וא"א לו להסיח דעתו מהוויית עוה"ז אפילו רגע כמימרא.

ע"כ זהו מכבוד שבת, להסיח דעתו מכל דבר, ולהטמין בשר חי וכדומה, והוא מתבשל מאליו, וזה סגולה גדולה לאמונה, שאין צריך רק התעוררות מהאדם, והמעשה נגמרת מאליה, ומי שאינו מאמין בזה, צריך בדיקה שמא מין הוא.

ובזה פירש, והי' עק"ב תשמעון (דברים ז, יב) כו', ר"ת ב'חינת ע'תיקא ק'דישא, שזה סעודת היום ביום שב"ק כידוע, וזה 'עתיקא', דבר ישן הנעתק מהלב בהיסח הדעת מהאדם, ונשלם מאליו, גם זה צריך לשמוע ולהאמין, ע"כ תד"ק זי"ע.

פעם אמר רביה"ק מסאטמאר זי"ע לאחד מאנ"ש, שגם בענין אכילת חמין בשבת, שייך מצות חינוך, וחוב מוטל על כל אחד ואחד, להנך את בניו לקטנים, שיטעמו מן החמין לכבוד שבת, ואל יקילו בזה, שזהו אחד מעניני אמונה.

כלפי תפלתו עדיין לא התפללתי ואיכפה אקדש

הרב מבארדיטשוב ז"ע היה פעם על שבי"ק בטשערנאוויץ, התפלל אצל האב"מ חיים ז' זבאמיץ היה נוהג ביום השבי"ק, לעשות תוכף אור התפלה קידושא רבה בבהמה"ד, ועכשיו כשהיה א"ר הרב מבארדיטשוב, לא עשה קידוש בבהמה"ד.

שאלו את האב"מ חיים, למה אינו עושה קידוש בכל שבת. ענה מרוב התעושות, בכל שבע עשרה קידוש תוכף אור התפלה, אמנם עכשיו שראיתי תפלת הרב מבארדיטשוב, אני רואה שעדיין התחלתי להתפלל, ולפני התפלה אני יכול לעשות קידוש.

אורבעה מאכלים כנגד שם הוי"ה

אצל הרד"ק מהר"ש בעלעזא ז"ע אילו ביום השבת ארבעה מאכלים כנגד שם הוי"ה, ביצה עם ביצי אצל השתאעניט, קוגל, ובשר. ומאכל פצעי"י אינו מן המאכלים, אלא מאכל של שרים ורוזנים. (כלומר שתאמא בארבעה מאכלים, וישו"ת ז"ל מסאטמאר יצ"י, ה"י לו תמיד אחר השבת כאמ"ת ע"י ע"ד רבינו באמצע אכילת מאכל תה"ל, הל"ך ר' ישע"י וישב בקצה השולחן ש ידא"ת לרבינו, וממילא לא יתן לו שיריים ממאכל זה.

עם כל זה לא הוצי"ל לו מה שישב בהחובא, וכעסיים רבינו אכילתו מזה, לקוח קעודה, ויקח ויכסהו כל השיריים, וקרא 'הכ"ן ר' ישע"י פלישמא"ל, וכמובן שתוכף ומד עמד ממקומו, ורבינו נתן לו את העצה מהשיריים. ולקח את כל השיריים ואכל אותם, באמונה שלמה שלא יזיק לו, שדא"ת שהוא ד ידע"ת מהשיריים. שנתן לו את כל השיריים, ואכל הכל. ומני אז התחיל עוד הפעם לאכול בסעודת שבי"ק ביצי וביצים. ולא הי' לו עוד בשום פעם כאבים מזה כל ימיו. (גדולת יהושע - ח"ב ענינים שונים אות י

כזכות מנהג אכילת ביצים נשאר יהודי נאמן

ושמעתי מעשה שהיה ברורות הקדמונים פה עירנו באגודא יצ"א, יהודי אחד תמיד דתו י ישיבאצאליים אצל הממשלה, וכפי דתם, לא תתקיים המרתו, אלא עד שיבוא חכם היהודים שבעיר, וי עמו בינו לבינו באיזה דברים שירצוהו לחזור בו, וכאשר זה ישמע דברי הוציאים של החכם, ויסרב יקבל דברי החכם, אלא רק להמיר, אז תהיה המרה שלו חזקה שאינה תלחיה בשום אונס וסיבה, ו נמצא שהוא אוהב דתם מלב ונפש.

ואתו היהודי בא אצלו החכם שבעיר, וידבר עמו כמה דברים יקרים וטובים, למשור' לבן לרת ישר ולא יכול, אלא זה עודנו עומד במרדו להמיר. וקודם שנסתלק החכם, בא יהודי אחד שהיה חבר של והוא יודע בו, שמקוטנתו ערבים לו הביצים של שבת, אשר מניחים אותם על המיץ של קדידה, וא לאכול בכל שבת שבעה ושמונה ביצים, מחמת שערבים לו הרבה.

ויגש אליו ויאמר לו, אם תמיר, מה תעשה בשביל הביצים של שבת, כי זה הערבות של הביצים תמצא, אלא אצל היהודים שומרי שבת. ודבריו של זה תיכף עשו פירות בלב זה האדם, וחזר בו והמיר, בשביל הביצים של שבת.

(כ"י יהודי - שבת ק

פעם אחת אמר הגאון בעל החתם סופר זצ"ל לבנו הגאון הכותב סופר, שיסע לאוהעל אל הרד"ק הישמו משה זצ"ל. ונסע הכתי"ס לאוהעל על שבת, וקירבו הישיבם מאור. באמצע עירכת השלחן בליל שבי"ק, אמר הישיב, עכשיו אני שומע כרוך בשמים, שאומרים פנו מקום לצדיק, בעיני הכתי"ס היה זה לר.

והנה מנהגו של הישיבם היה, להתפלל שחורית בחדר, והי' יוצא לביהמ"ד לקריאת התורה, והי' נשאר בביהמ"ד גם לתפילת מוסף. אמנם בפעם הזאת, חזר לחדר אחר קריה"ת, והתפלל שם תפלת מוסף. אח"כ אמר הישיבם להכתי"ס, תלשיני עלי בפני אב"י, שהתפללתי גם תפלת מוסף בחדר. והמשיך ואמר, היום התפללתי מוסף במתניבתא דרדיקיא. בעת סעודה שלישית שמע הכתי"ס עוד הפעם, שאמר הישיב, ששומע כרוזים.

כל הנה"ל היה לר' בעיני הכתי"ס, והיכה שיוכל לחזור לביתו. כשהחזר לפורעשבורג, אמר לאב"י החר"י זצ"ל, מילא הכרוזים, אבל במוסף אמר לי, שהיה במתניבתא דרדיקיא. אמר לו אב"י החר"ס, האמן וטשאלעניט, קוגל, ובשר. ומאכל פצעי"י אינו מן המאכלים, אלא מאכל של שרים ורוזנים. (כלומר שתאמא בארבעה מאכלים, וישו"ת ז"ל מסאטמאר יצ"י, ה"י לו תמיד אחר השבת כאמ"ת ע"י ע"ד רבינו באמצע אכילת מאכל תה"ל, הל"ך ר' ישע"י וישב בקצה השולחן ש ידא"ת לרבינו, וממילא לא יתן לו שיריים ממאכל זה.

פעם אחת התפלל הרד"ק רבי משה מקאבארק ז"ע תפלת מוסף שבי"ק לפני העמור, וכחזרת השי"ח יאומרו יתכונת שבת, התעלף בפתע פתאום וכי. לאחר התפלה בעת הקידוש התחיל לדבר דברי תורה ל. והנאמר בתפלה: ותטענו בובולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותנו וכו', ואת מוסף יום השבת זה נעשה ונקריב לפניך באהבה.

והתלהב מאוד חזק בקול גדול: רבשיע, נעשה ונקריב לפניך, אנתנו את עצמנו לפניך, במקום רב"ו. והבינו את סיבת עלפנו באמצע המוסף בעת אמירת 'תכנות'. (מקנים אתהנו - עמוד של)

סיפר מרן הגה"ק מהר"ד מבעלזא זצ"ל, שהרבי ר' אלימלך זצ"ל החזיק בידו מורה שעות, כשאמר יציבור כתר בשבי"ק, והביט עליו. ואמר הסיבה לזה, דבולל גודל המתקנות שהרביג בשעת קידוש כתר, זה ירא שלא תצא נשמתי, לכן הוכרח להביט על הפני של עות"ז, כדי שיעיז יוכל להחזיק את הנפש בתוך הגוף.

וכך מצינו בכתו גדול, שהיו על המעיל פעמוני זהב סביב וגו', ונשמע קולו כבואו אל הקודש, וכעונכס נהגו, לבי"ת המקדש היה מקדש את עצמו רכ"כ, להדבק בהקב"ה, עד שהיה יכול להתבטל במציאות לומר, אשום הכי היה צריך ללבוש המעיל עם הפעמונים. שיעורר אותו שלא תצא נשמתי מגודל החבקות. (ספר החסידות - חרות בעלת עמוד נח)

מנהגו של הרד"ק המנוחת אלעזר היה, שבשבת היה השליח ציבור לתפלת שחרית, ואז לא היה שר בפסקא 'שמחתי', אבל כשהתפלל מוסף לפני העמור, היה מומר. פעם אחת היה גם שליח ציבור לתפלת שחרית, ונשאל כדרכו שר בפסקא 'שמחתי', ולא עוד אלא שהלך מהעמור והתחיל לרקוד. המשמש הרד"ח יי חיים בער ועוד משמש ואנשים אחרים, נבהלו לראות מה שקרה.

כשגמר לומר קדיש תתקבל, פנה אל הקהל והכה על השלחן, ואמר, חיים בער ועוד משמש נבהלו לראות ששרתי ישמחו אפילו בהפלת שחרית, ושאר אנשים חשבו, א רבי טרעט אויס אינמיטן שמונה עשרה. והמשיך ואמר, שבאה אלי אשה אחת מאמעריקא עם פתקא ופדיון של מאה דאלאר, וביקשה ברכה לרפואה עבור נכדה, ושאלתי את האשה מענין שמירת שבת, וענתה, שעשין שטר מכיזה בשבת, ושהיא אינה נכנסת בחנות לדאות העסק בשבת. הבהני מדבריה, שבגיה הולכים לראות את העסק בשבת, והחזיר לה את המעות.

הנה מה שיקר לומר אצל הרבי ישומרי שבת, בשלמא החייט, מניח את מחטו מידו לכבוד שבת, והעגלון משאיר סוסיו בארוות הסוסים וכו', אבל רבי, כמה הוא ישומר שבת? אבל בשבוע זו הייתי שומר שבת, בהת שלא קיבלתי את המעות. ואמר הרד"ק, איך האב זר' דערמאנט אין די מעשה ווען איר האב געזאגט ישומרי שבת, האב איר אנגענוהיבן טאגצן, איר בין געווארן אזוי צוקאכט, אז איר האב נישט געוואוסט וואו איר האלת.

(שיח זקנים - ח"י עמוד שי